

DE NIEUWE WEG

DOOR N. STRAELENS

Op den beminnelijken leeftijd, waarop men het geheele huisgezin mobiliseert, om te zoeken naar de oplossing van een lastig wiskunde-vraagstuk, doch in de les opdreunt, dat Hugo de Groot „een groot geleerde” was, zonder de betekenis van diens werk te beseffen, en een arbeid als de nieuwe sluizen van IJmuiden geneigd is te beoordeelen als „wel knap werk,” vroeg een gymnasiast zich eens af, waaraan Ferdinand de Lesseps nu eigenlijk zijn wereldroem te danken had. Zijn Suezkanaal, dat 17 November a.s. 60 jaar geleden werd opengesteld, is van overheerschende betekenis geworden voor den wereldhandel, aldus deze naïeve redeneering, maar het maken van dezen nieuwen, internationalen waterweg was in den grond van de zaak niets anders en niets meer dan het noodige geld verzamelen en de arbeiders te laten graven, totdat de landengte doorsneden was.

Inderdaad, sommige werken zijn zoo groot en grootsch, hebben zooveel van menschenlijke inspanning en menschenlijk intellect gevraagd, dat men den geweldigen arbeid niet naar waarde kan schatten, zonder alles van voorbereiding, moeilijkheden en voltooing te weten. En de moeilijkheden, om dit kanaal van 160 K.M. lengte te graven, zijn niet gering geweest.

Allereerst was er de tegenwerking, die de Lesseps voor de uitvoering van zijn plannen ondervond. In Engeland bijv. was minister Palmerston zijn heftige tegenstander. Deze zag in het kanaal een gevaar, omdat Egypte zich daardoor te onafhankelijk van Turkije zou voelen en de integriteit van het Turksche Rijk er door geschokt zou worden. Zijn stellingname tegen de kanaalplannen lag geheel in de lijn van zijn politiek betreffende het Oosten; bij elke verwickeling in het Oosten van Europa toonde hij zich een vurig strijder voor de integriteit van Turkije. En daar deze gedachtengang volkomen gedeeld werd door Sir Stratford de Redcliffe, Engelsch gezant te Constantinopel, werd de oppositie even sterk aan het Turksche hof gevoeld als in Engeland. Ferdinand de Lesseps heeft rusteloos gewerkt om de argumenten tegen zijn plan te weerleggen en de oppositie te overwinnen; hij bezocht Engeland, sprak er en trachtte de openbare meening te winnen door een brochure uit te geven. De Times was gunstig gestemd voor zijn plannen, doch de regeering bleef volharden in haar tegen-

HET 60-JARIGE SUEZKANAAAL. Het standbeeld van Ferdinand de Lesseps aan den ingang van het kanaal.

stand. De Lesseps begreep, dat men een heimelijke vrees koesterde, dat, bij een eventueelen oorlog tusschen Engeland en Frankrijk, de Fransche vloot door het kanaal den Indischen Oceaan kon bereiken en steden in Britsch-Indië aanvallen, voordat Engelsche oorlogschepen uit Portsmouth hulp konden brengen. Hij bracht hiertegen in, dat Engeland door het bezit van Gibraltar en Aden den toegang tot den Indischen Oceaan beheerschte. De pers werd langzamerhand een voorstandster van de plannen, terwijl de Lesseps nog geholpen werd door een gebeurtenis, die, hoewel treurig in zich, de publieke opinie sterk te zijnen gunste beïnvloedde. Engeland moest troepen zenden ter onderdrukking van den opstand in Britsch-Indië. Wanneer de troepen via Egypte zouden trekken, verwachtte de regeering begrijpelijkerwijze, dat men dit zou uitbuiten als argument vóór het kanaal. Daarom nam men den langen weg over Kaap de Goede Hoop, doch toen de toestand ernstiger werd, kon men dezen omweg niet langer gebruiken en reisden de troepen toch over Egypte naar de Britsche kolonie. In de kranten verschenen onmiddellijk artikelen, om hieruit munt te slaan en de kanaal-idee te propageeren. Heel langzaam werden nu ook in het Engelsche parlement stemmen gehoord, dat het onverantwoordelijk, indien niet erger, was, om de oppositie vol te houden. Andere

bladen daarentegen volhardden in spot en tegenwerking; er werd o.a. geschreven dat de meeste aandeelen der Kanaalmaatschappij waren genomen door bedrogen kelniers, winkeldienden, kruiers e.d. en dat men nooit „een gulden aan tolgelden zou innen voor een kanaal, dat onmogelijk was.”

HET 60-JARIGE SUEZKANAAAL. Port Said, de toegangshaven van het kanaal; rechts het gebouw der Kanaalmaatschappij.